

СПОРТ

Вай спортсменаш дакъа лоацаш хургба, ММА Россе кубке

16

КЕРДА ФУСАМАШ

ГалгIайче дика кхоачашдеш латт, тишденна цIенеш дIадахар

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГIАЛГIАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№37 (12614)
Тов бутт,
28 ди, 2023 шу

Газет арадувл 1923-ча шера майтсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Сийлен хьарак» яха ордененнай

НАЪХА ХЪАШТАШ

Моттигерча Iаьдалои бизнес лелаерашеи цхьана кхоачашду нах хий лоаттадар

5

ЗУЛАМА ДУХЪАЛА

ГалгIайче къахьегаш я, интернете гIолла деш дола зуламаш даржаргдоацаш

6

ЗАМАНХОЙ

Студенташа дакъа лаьцар, балхаца дувзаденнача «Росси - са деррига дуне» яхача дешара юкъе

7

ДЕГIААХАР

ЛаьрхIача ханал хьалха кхоачашду, накъаш тоадара балхаш

8

КУЛЬТУРА

Берашта ший баллах дийцар халкъа суртанчас

9

www.serdalo.ru | Дзен сердало | vk.com/gserdalo | @gserdalo

Деша говзанча

ГалгIайче жIайхой поэта Гамзатов Расула кхолламах дувц

10

ЛоархIаме вIашагIкхетар

ГалгIайчен Кулгалхо дакъа лоацаш хилар Селий мехка Парламента гулламе

2

СВО турпалхой дагалоаца сахьат

Газданаькъан Ахьмад

Г І а л г І а й ч е н МагІалбика кхален Долакоарча культуран цІагІа дІадихьар «Вай мехкахой денал, турпалал» яха дагалоацама сахьат. Из хетадаь дар, Донбасс йоаккхаш Россее дІахьош йолча лаьрхІача операцен юкье байначаче вай бІухошта. Кхетаче дІахьош хиннача Бохтарнаькъан Иманас дешархошта дийцар, лаьрхІа операци дІахьоча дакъа лоацаш болча вай бІухой деналах, майралах, цо иштта белгалдир цар цІераш цхьаннена а йицлургцахилар.

«Вай турпалхой бицбе йиш яц, уж даим адамий дегашка хургба, иштта тІехьа тІадоагІача ноахалашта масал а хургда. Къаьстта иштта турпалхой бар подполковник Боканаькъан Мустафа, гварде капитан Хамхой Адам, венначул тІехьагІа РФ Турпалхо аьнна цІиенна подразделене капитан Мержой Салам, тІема бІухой Барханой И. Б, Чинхой И. В., иштта кхьбараш а. Кхетаче дІахьош хинначо дешархошта довзийтар СВО даькъ тара кердадараш.

Тха кхетаче тІаерзаяьяр, лаьрхІа йола тІема операци дІахьош байна вай бІухой биц ца бара, иштта син-ээдела кхетам балара, Россее лерттІа шоай Даьхе езаш, мохк безаш бола нах кхебара.

Библиотекан болхлоша «Вайна уллув бахаш бола турпалаш» яха гойтам кийчбаьбар, цо дувцар Украина даькъ тІа къаман моастагІашца дІахьош болча тІемах», - аьлар Долакоарча культуран цІен кулгалхочо АлероевгІар Билала.

ГІалгІайчен Кулгалхо дакъа лоацаш хилар Селий мехка Парламента гулламе

Султиганаькъан Йоакъап

ГІалгІайчен кулгалхо Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьла дакъа лоацаш хилар Селий мехка дІахьоча «Россе историко-культурни тІехьален» ІХ Парламента гулламе, яхаш, дийцар «Сердало» газетага

ГІалгІай республикан кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

«Со раьза ва Селий мехка се волаш, аргІанарча ийсазлагІа дІахьош йолча вай мехка исторена, культуранна хетабаьча парламента гулламе дакъа ло-

ацаш. Укх моттиго Россее бахархой вІашагІтох. Сона хет, Селий мехко доттагІал леладара, хьалхашка нийслуш дола дешаш цхьана кхоачашдара дика масал гойташ санна», - аьлар Махьмуд-Іаьлас, цу лоархІамеча гулламах шийна хетар довзийташ. Федерацион Советта кулгал-

хочо Матвиенко Валентинас цу хозача шахьаре, Дербенте, моттигашкарча кулгалхошца кхетаче дІахьу, иштта чакхйоаккх «Културан тІехьале - Россен къамаш шоайла дикагІа кхеташ хилара кІийле» яха пленарни цхьанкхетар...

Единороссаша новкъостал дергда, СВО дакъа лоацаш волча бІухочун нанна

Газданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен единороссаша новкъостал дергда МагІалбика-Шахьаре яхача БексултановгІар Іайшета, цун воІ карарча хана Россее лаьрхІа йола тІема опера-

ци дІахьоча дакъа лоацаш ва. Лаьттанцара хаттар кхоачашдар дехаш яр бІухочун нанна.

«ТІема декхараш кхоачашдеш болча бІухой хаттарех» йолча проекта чудоагІаш, МагІалбика шахьара «ЦаІ йола

Росси» яхача парте моттигерча юкъярлон фусаме нах тІаийцар.

Парте моттигерча отделене секретара Йовлой Іусмана, МагІалбика кхален кергтерча дарбанчен, шахьара администрацен вахара дешашта йолча отдела викалашца, иштта тІема

бІухой дезалца цхьана кхетаче дІайихьар. БексултановгІар Іайшета, иштта кхьболча МагІалбика бахархой хаттараш лаьрхІа теркаме ийцар Йовлой Іусмана», - аьлар «Сердало» газетага.

Льгтай хьал тоаде 53,6 млн сом ачха хьожадергда вай мехка

Султиганькъан Йоакъап

Цох льгта дийцар РФ паччахьалкхенна кулгал деча Мишустин Михайла.

«Оттадаьча каьхатага хьежача, льгтан хьал тоадара гулакха 642, 8 млн сом ачха хьожадергда Ставрополе, Балкархой мехка - 670 млн, Селий мехка - 367,9 млн, Хирийченна - 363,8 млн, Нохчийченна - 361 млн, Галгъайченна - 53,6 млн сом, Черсий мехка - 3,9 млн», - йоакъап тхогарча хоамо. Льгтанца бе безаш мел бола болх дѣбаьха хьохьожадергда ачха да из. Белгалде деза, федеральни оаглонгара иштта новкъостал хилар вайна геттара лоархаме долга.

Ахархоша дийцар, ялаташ дѣадерца а чуэцарца а дувзадена дош

Султиганькъан Йоакъап

Арпана кхетаче дѣайхьар, юртбоаха министреронна чуйоагъача паччахьалкхен предприятий кулгалхошца, министра Гаьгенаькъан Мухьмада, яхаш, дийцар «Сердало» газетата цигарча болхлоша.

«Лоархаме къамаьл хилар цу кхетаче, къаьстта терко

тѣаьхийтар ялат чуэцара. Юртбоаха моттигашкарча кулгалхоша шоай боахамашка хьал дийцар; фуца, дѣатохача молхашца яьча ѣалашонах а хьоахадир, дѣахо белгалдир доагор, эшаш йола техника ѣалашъяра дош», - йоакъап хоамо. Министро юртбоаха къахьегамхой тѣаьхийтар, массадолча боахамашка дѣаде дикагѣа дола фу эцара. «Нагахьа санна вайна дика хьув-

къам безе, вай дикагѣа дола фу леладе деза», - аьлар Гаьгенаькъан Мухьмада. Цу кхетаче иштта дакъа лоацаш яр Палгъайчен Россельхозцентра кулгалхошун заместитель Мураданаькъан Марем, цо белгалдир фитоекспертиза яккхар лоархаме хилар. «Цо таро хулийтаря къаьстта малагѣа молхаш дикагѣа я ха, дѣадийнача ялата лазар хуродоацаш», - аьлар говзанчас.

Гаьгенаькъан Мухьмада юха а белгалдир, республикан юртбоахамашка гурахьа дѣадувш дола ялат дѣадера къаьстта терко тѣаьхийта езаш хилар, хѣана аьлча вайцига кертера хьувкъам лур, из гурахьа дѣадувш дола ялат да. Цо тѣаьхийтар боахамий викалаш, гурахьа дѣаьош дола кхашкара балхаш ма хулла дикагѣа кхоачашдара.

Чѣоагѣа хетта вахар

Цхьа бѣаь гаргга дезал хьахул вайцига цхьан шера

Султиганькъан Йоакъап

Моллагѣа вола Палгъайчен вахархо, шовзткъа итгнѣгара бѣаьннега кхаччалца, хьоалчагѣашка вода, шоатта дийнахьа, кѣирандийнахьа е ерача дийнахьа. Из иштта хилар хьагойт «Сердало» газета корреспондента карарча шера кхьаь бетта наха юкѣе дѣабихьача хаттарий балхо.

Россе кхьаьча регионашка санна, Палгъайче хьоалчагѣаш дар чѣоагѣа лоархаме да, цига тѣаьхек дукха гаргара нах, новкъостий, бовзараш. Массазанна, шин сага барт кхийтта, шоайла бовзаш хилар безамга даьлча, цунах хьахул керда дезал хьаьхоллара дола лоархаме баьхан.

Палгъайчен хьоалчагѣа, дика гаргара нах вѣашагкхетарал совгѣа, сага таро хьагойташ дола баьхан а да. Цига вахар - сага салоам а, цун камоаршал а я, цига дукха дикахетараш хул, нах шоайла бѣаргагор а безам эцар а доагѣа цу юкѣе.

Дунен тѣа толашагѣа да аьнна, хьаькийчдеш долча даарашта нийсса, латташ бола кхача мишта кийчбаьб хьаьжа а таро хул хьоалчагѣашка.

Кхьаь дукха ха яц, гѣалгѣай юртташка, хьоалчагѣа даьча коара нускал «хи тѣа» доаккхаш хинна а.

Кьонача йоѣсага кердача фусаме керттѣрача фусамна-

нас цѣагѣа хий чудаьх, ше керда вахар хьаьэцаш хилар белгалдеш. Цул совгѣа, цу ѣадато хьагойт лѣолахошца, гаргарча нахаца керда бувзам хотташ хилар.

Тахан дѣаьхача ханашкара цхьайола моттигаш юкѣе юташ, из ѣадат тѣехь-тѣехьагѣа дега гѣозалца тѣаьц, хьоалчагѣа даьча моттиге, саг хи тѣа йоаккхаш яйча. Цул совгѣа гаргалол а вѣашкаозаш да из вай къамаан хоза ѣадат.

Иштта хоза хьаьхоллаш йола гаргалол, керда кхелла дезал, доаьча баьханах, дукхагѣа даькѣе хьал-таронах, иштта кхьаь-

долча баьханек дукха гѣалгѣай фусамаш йохаш моттигаш нийслу.

Иштта дале а, республикѣра 10 000 сага юкѣера хьаьийчача вай мохк дикагѣа хьале ба.

Дѣа-юха къастар чѣоагѣа ѣаткъаш да, дукха цатоамаш а лоаттаду цо. Дега хинна цатоам хетаргахьа саг валлалца цун дѣгчу бус.

Палгѣаша гаргалонаш хотт, лерттѣгача нахаца. Шоайла безаш вѣашагѣа а кхет, цул совгѣа, тѣехьенна эшаш а да из керда вахар кхоллар; хьаьйна везаш волча оагѣув хьаллоацаш хилар;

цѣнѣюкѣе лораяр, цѣн йѣовхал хоалуш хилар; хье эшаш волга гуш хилар.

Юкѣера хьаьийчача, Палгъайче керда вахар кхоллар чѣоагѣа хул, хѣана аьлча цѣаьхьа, кхелла вахар кѣезига да тѣехьарча хана. Бокьонах, хѣанз тѣехьарча хана ши саг керда вахар ѣудиллара вѣашагкхеташ хилар, гаьннара хьаьдоагѣаш хул. Дукхача хана денз, шоайла бовзаш хилара, дика гѣулакх шоайла гойтара тѣагѣолла мара, саг йоалаяр е маьре яхар хилац. Иштта вѣашагкхийттѣрача наьха вахар

берригаш а гѣадбугаш хул шинна а оагѣорахьара, тѣехьагѣа дезала альбомашка хьежача хана а, дагаух из хоза ха.

Иштта я сага вахарѣра оагѣонаш. Массанахьа ший тайпара хувцамаш да, цхьаьца вахарча наькъаш да дѣаьош. Нагахьа санна кѣирандийнахьа вайх саг балха воацаш цѣагѣа вѣсса вале, хоза кийчвенна хьоалчагѣа дѣча ваха везаш хул. Кхьаьметтел цхьан-шин хьоалчагѣе ваха везаш а хул. Ше дѣа мел кхачача, керда фусам кхелларашта ловцаш даьхе юхавѣрз.

Найна метта хъехархо дакъа лоацаш хилар, Ерригроссе яхъе

Гъазданаъкъан Ахьмад

Гъалгъайчен хъехархо Бъарахой Зина, Магъалбика кхален Инаркьерча № 12 йолча ишколе, Гъалгъай мотт хъехаш йола шовзткъа шу гаргга ха я.

Из дакъа лоацаш хилар «Найна мотт, литература хъехаш дикагъа йола хъехархо-2023» яхача Ерригроссе профессионални яхъе. «Аз зЪамагъдолча берашца болх бу, из боккха салоТам а, кхоллам а, ираз а да. Цъхабакъда цунца цъхана боккха бехтокхам а къахъегам а ба. Са декхар да, бокъонца вола саг хъалкхевар, ший Даъхе езаш, нийса вахара никъ дЪахъош, ишколе Йомадаър вахаре юкъедоакхаш, ираз долаш из хургвола никъ цунна балар. Дукхагъа дакъе, сага ираз тийша да, цо ший болх дЪабахъара навкъах. Аз, доаккхал а деш, ях — са хъамсара цЪа да, сога са дешархой хъежаш а со езаш а болчча. Аз доаккхал ду сай вахар ишколаца, хъехархочун къахъегамца дувзадenna хиларах. Бераш Йомадар, уж кхедар, нийса никъ царна балар — са вахара кертера маТан да», — аьлар «Сердало» газетага Ахьмада Зинас. Цо «Дикагъа йола урок» яхача яхъе дакъа лаьцар. Халкъа хоржамца шин дакъа вийкъа 72 хъехархо вар. Кхадж тассара тЕхъьара минот дЪайоалаелар тов бетта 22-ча дийнахъа 17 сахъат 59 минот яьлча. Гъалгъайчен бахархой таро хилар, вай мехкахо котъяргъолаш, кхадж тасса.

Балашихе вахар хъьдар вай мехкахочун

Гъазданаъкъан Ахьмад

Влашгара даъча цЪагъа газ экхарах хиннача хатара юкъе гЪо де вахача вай мехкахочун, вахар хъьдад селхан. Россе МЧС цЪераш яхъар цу турпалхой. Ногинскера гЪо де ухача МЧС оагъон болхло хинна Налганаъкъан Мухьмади, Мособлпожспаса 201-ча дакъьера Калмыков Олеги ба цига байнараш.

«Валла а ерзаргъйоаца чов я из, вай массане дегашта! Наха гЪо де бахача, шоай вахар дЪадаллал денал долаш хинна болхлой ба уж! Тха дегашта цЪаккха а бицлургбац уж турпалхой», — аьлар Россе МЧС хъалхалатгача Куренков Александра. ХЪамашга кЪалдаха бери кхалсаги хъадаха гЪерташ баьккача царна, бетона гом йотЪахърцаб.

Налганаъкъан Мухьмад Наь

саре кхийна вар. Бера хана денз, спорт езаш, бокъонца бола къоначун никъ Йомабеш, хъавенавар из. Россерча МЧС академе

деша ваьглар из. Гаьнарча Малхбоале хий чухъийддача наха цо гЪо дарах, совгъат денна белгалваьвар. Газета болхлой, цун

цЪагларча нахаца, из хало екъаш ба. Дала гешт долда цунна; Дала, ялсмален хъаьша ваь, тЪаэцалва вай воша!

Къаман библиотеке, роботий чоалхаца болх барах бола говзанч-хъехам белар

Гъазданаъкъан Ахьмад

Янданаъкъан Джамалда цЪерагъа къаман библиотеке, «Моттига Хъаькъалдар» яха проект кхоачашъеш, болх дЪахъош ба. Аргъанара говзанч-хъехам укхаза белар дешархошта лаьрхЪа. Кхетаче хетаяь яр роботий чоалхаца болх бара, из дЪайихъар вар

Шолжерча №8 йолча юкъерча ишкола хъехархо Цисканаъкъан Аласхан.

Тха хъаьша кулгал деш ва «Роботий дуне» яхача роботий чоалхах йолча кружка, Шолжа шахъара берий, ондаргий кхоллама Центра чуйоагъаш я из. Кхетаче из венав, ше Йомадеш долча берашца. Бераша шо-

ашца роботаш ений, Лего яхача инструктора новкъосталца хъаьый уж. Ноутбука новкъосталца, лаьрхЪаца навкъ тЪа, цо а цун дешархоша а хъагойтар мишта лелае еза из чоалх, шоаш оттадаьча декхарах цо болх бергболаш. Цисканаъкъан Аласхана дийцар кхетачен доакъашхошта - №2 йолча ишкола пхелагъа класса дешархош-

та, цунга болх байта де дезарфуд, иштта цо хъалхадаьккхар из мо йола робот хъаяра малагъа говзал эш. Говзанча-хъехама доакъашхошта дукха кердадараш дайзар, царех цъабараш цу кружке дЪазбала ловш а бар, шоай кулгашца уж роботаш хъаяр духъа», - аьлар «Сердало» газетага Гъалгъайчен къаман библиотеке.

1,4 эзар хиллал бӀоагӀаш тӀара пелаш хувцаргда «Къилбаседа Кавказа Россеташа»

ГӀазданаькъан Ахьмад

**«Къилбаседа Кавказа
Россеташа» 2023 шера
ГӀалгӀайче тока 6-110
кВ бӀоагӀаш тӀара (ЛЭП)
1 385 пела хувцаргда.**

БӀоагӀа тӀара пела - из я тока сӀьргий балха эшаш йола оатхал, цо чӀоагӀа а тешаме а хулийт токаца беш бола болх. Ток тохаргӀоацаш, из нийса харжаро, цун дикало лораю из болх лелабеча болхлой могашал, токацара хьал нийса леладар а цох тийша да.

1 090 ГӀирс оттаберг-ба дукха ток хьачузаца моттигашка, иштта 295 - 6-10 кВ даькъ тӀа. Из болх дӀабахьара 2,5 млн сом совгӀа хьожадергда.

ЛоархӀамеча балхах ба 600 тишденна пела ИоакӀингачарца хувцар «ИцӀерски-Пхьилекьонгий-Юрт» яхача даькъ тӀа. 110 кВ тока лаьрхӀаца ЛЭПа Талашду Шолжа шахьара цьа даькъ, ГӀажарий-Юрт, Чамалха, Алхасте, Берда-Юрт, Аршты, Галашке, Мужече, ДӀаьттаге, Оалкам. Цо лерттӀа болх беш хиларах тийша да 32 эзар сага фусамаш, иштта 54 вахара лоархӀама моттигашка сердал хилар.

«Тишденна лалаш йолча хӀамах даь пелаш ИоакӀингачарца дӀахувцар - аргӀанара эшаш бола болх. Уж эшаш да хӀама тоадара балхаш сихагӀа дӀадахьа таро хургӀолаш, дагадоаца хӀама нийслургдоацаш, наха тешшаме ток хургӀолаш. ИоакӀинга пелаш оттадеш хиларо дукха таронаш лу: леладеш аттагӀа, ца дохара чӀоагӀагӀа, йӀовхал дикагӀа ловш, лоталургдоацаш, хий чакх ца долаш да уж. Цу пела тӀа гуш хул, нагахьа санна из деха хилча», - аьлар «Ингушэ-нерго» филиала кулгалхочо ТӀоаршхой Рамзана.

Уж балхаш де лаьрхӀад 2023 шера технически хьал тоадар, ремонт яр яхача программанна чудагӀаш.

Белгалдоакх, «Къилбаседа Кавказа Россеташа» карарча шера 146 млн сом хьожадергда ГӀалгӀайчен компанена хӀама тоадара балхаш дӀадахьа. Из, дӀадахача шера хинначул, пхи процент дукхагӀа да.

Моттигерча Ӏаьдалои бизнес лелаерашеи цьхана кхоачашду наха хий лоаттадар

Султиганаькъан Йоакъап

ГӀалгӀайчен Ӏаьдалои, бизнес лелаераша цьхана кхоачашду республикан МагӀалбика кхален бахархошта хица Ӏалашо яра дола дешаш, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГӀалгӀай Республика Кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

«ГӀалгӀайчен паччахьалкхен, республикан Кулгалхочун новкъосталца; «Южный» яхача оалхазараш леладеча моттигача цьхана из болх дӀахьош ба.

Карарча хана, укхача хий доацаш йола моттигаш белгалйоалаш йоагӀа. Хин турбаш тишъеннай. Коа тӀара оалхазараш леладерий кулгалхочо Кьоастой Адама яхачох, хий хьадоагӀаш цахиларах дола кхоачамбоацараш нийслу бахархошта метгел, предприятена а. Из дош кхоачашдара эша хий лоатторгдола моттигӀалашъе еза. ХӀанз укх сахьате, мичахьа бурув тоха йиш я хьожаш ба, итт километр хин турбаш чу а яькка, бурув теа из проект кхоачашъе еза. Цу тайпара дӀабахьа безача балха мах

204 млн сом ба», — йоах хоамо.

Хьалха Вежарий-Юрта вахача хана, ГӀалгӀайчен Кулгалхочо белгалдир, МагӀалбика кхален бахархошта хий лоаттадара дош кхоачашде дезаш хилар.

«Из дош кхоачашде дезилга оаха белгалдаь дикка ха я, тхо хьожаш да ма хулла цу даькъ тӀа нийслуш дола кхоачамбоацараш юстардахарга, наха массахана лерттӀа хьадоагӀаш хий хилийтарга. Баркал оал

оаха коа тӀара оалхазараш леладечар кулгалхошта, цар цу проекта юкье дика даькъа ло

ацаш хиларах. ХӀанз укх сахьате, мехка паччахьалкхенца цьхана тхо хьожаш да, эшачул совгӀа хий хургдола моттигӀалашъеш, бурув тохарга. Из лоархӀаме да, тхо а иштта коа тӀара оалхазараш леладеча «Южный» яхача комплекс кулгалхой а цьхана из дош кхоачашде Гертташ хилар», — аьлар Махьмуд-Ӏаьлас.

Лакхе белгалдаь толамаш дахарца, таро хургья оалхазараш леладеча моттига болх а дикагӀа дӀабахьа, иштта наха а, ца хадаш, хий хургда.

Арште артезиански гӀув йоаккхаш боахк

Султиганаькъан Йоакъап

гӀув йоаккхаш латт цига.

Аршты оалача, гаьна лоамашка уллача юрта бахача наха хий дӀацакхачарах, артезиански

«Из болх дӀахьош боахка кьахьегамхой, таханарча дийнахьа 250 метр кӀоарга Ючуаькка баь

ннаб. Цу моттигера хий кора ца доагӀаш, кхы а 500 метрага кхоачаш Ючуаькка лаьрхӀад», — йоах тхогарча хоамо.

Гуйран кхоалагӀча бетта, йи

стебала безаш ба из болх. Цу юрта бахача наха чӀоагӀа лоархӀаме да хицара гӀулакх, цудухьа сатувс цар, из болх кастта йисте а баьнна, хин гӀулакх тоадаларга.

Галашка юртда хержар

ГӀазданаькъан Ахьмад

ГӀалгӀайчен Шолжа кхален Галашка культуран цӀагӀа юрта совета пхелагӀа тӀахьехама депутаташа кхетаче дӀайихьар, цига хоржаш вар юртарча администраце кулгалхо.

«Балха юкье дакъа лоацаш бар: ГӀалгӀай Республикан администрацен а паччахьалкхен а чурча политикан урхаллен кулгалхо Йовлой Мухьмад; Шолжа кхален доал деча дакъ тӀара кулгалхо Татенаькъан Ийса. Цар, цхьа барт болаш, хьаллаьцар Галашкарча администраце кулгалхо Оздой Муса оттаварах дола дош. Из хьалхагӀа а юртда хиннав», — аьлар «Сердало» газетага хьабайтача хоамо.

ГӀалгӀайче къахьегаш я, интернете гӀолла деш дола зуламаш даржаргдоацаш

ГӀаьгенаькъан Мартина

болх вӀашагӀбеллараша.

ГӀалгӀайчен хьинар долча наха дийцар, - 12 шергара 17 шу даллалца долча №8 йолча юкьерча ишколе дагӀача берашта, интернете гӀолла бокьонах доацаш леладеча хӀамаех малагӀа зулам доал, яхаш, дийцар «Сердало» газетага из

«Керттердар - 12 шергара 17 шерга кхаччалца ха яьннарашта юкье хоамий дакъ тӀа (интернете) кхерамзленна лалашо яр.

7-8 классе дагӀача берашта хьалхадаьккхар, вахара бувзамашка гӀолла, бокьонах доацаш

леладеча ийрчаца гӀулакхех, бехктокхаме оттавеш хилар. ГӀалгӀай Республикан Еригроссе халкъашта юкьерча кагирхой союза кулгалхоцо Оздой Инала, цун гӀончас Памарзанаькъан Мухьмада, кхьича викалаша дийцар гулбеннарашта, шоашта цахарах кагирхой цу «ГӀозара» юкье мишта боал, цох доккха

зулам мишта доал, из бахьан долаш бехктокхаме озаш хилар, компьютерца тахан деш латтача харцача хӀамаех.

Белгалду, цу тайпара кхетаче ишколе дӀахьош бар хӀанз шозлагӀа, хьалхара къамаьл хетадаь дар республикан бахархошта юкье терроризма, экстремизма унзара никь бовзийташ.

Берашта човнаш еш, дӀандарг эккхара бахьан тошкаш да

Султиганаькъан Йоакьап

ГӀалгӀайчен прокуратуро тошкаш да, берашта човнаш еш, дӀандарг эккхара бахьан, яхаш, дийцар «Сердало» газетага региона тӀахьожам бераша.

ГӀалгӀай Республикан прокурора Васильченко Андрейс, 2023 шера тов бетта 20-ча дийнахьа Йоккхача-Ачалкхе дӀандарг эккхарах, ши берлозадара бахьан тожкаргдола гӀулакх дӀадоладаьд. Цига ваха хилар МагӀалбика-Шахьара прокурора декхараш кхоачашдеш вола Коазой ИсмаӀал», — аьлар хоамо.

Прокуратуро боагӀаш бола мах оттабергба цу зулама, бокьо йоацаш герз леладар, кхувшбоагӀарий бокьонаш лораяр дӀалоаргӀаш.

Из болх дӀабахьарах дола дош, ГӀалгӀай Республикан прокурора тӀахьожаме да.

ГӀалгӀайче хоржаш ва, укх шерара «Халкъа участкови»

ГӀазданаькъан Ахьмад

ГӀалгӀайче «Халкъа участкови-2023» хоржача Еригроссерча яхьа хьалхара дакъа чакхдаьлар. Республикан бахархой таро хилар, яхье дакъа лоацаш волча итнех шоашта бакьахьа хетача участкове цӀи яккха. Цар анкеташ ГӀалгӀайче гӀолла йолча МВД лаьрххӀаца сайта тӀа я.

«Яхье хьалхарча дакъе, дукхагӀа наха хьаллаьцар шо-шоай дакъ тӀа болх бу полице ялх викал. Кхадж тасара шоллагӀа дакъе, дакъа лаца дезаш ба уж хӀанз.

Хьалхарча дакъе хержа-

рех ва (Россе МВД «Сунженский» МО) Сейнарой Батыр, (Россе МВД «Малгобекский» МО) Бохтаранаькъан Салангири, (Россе МВД Жайра-

хьара МО) ГӀудантанаькъан ИбрагӀим, (Россе ОМВД Ньсарен кхале) Осканаькъан Руслан, (Россе МВД Магас-Шахьара отдел) Малсаганаь-

къан Руслан, (Россе ОМВД Ньсарен-Шахьар) Чаненаькъан Заур», - аьлар «Сердало» газетага моттигерча МВД зарбан болх лелабераша.

Ӏаьдало хьаяьча тайпара, машенаш цаютараш бехктокхаме озаргба

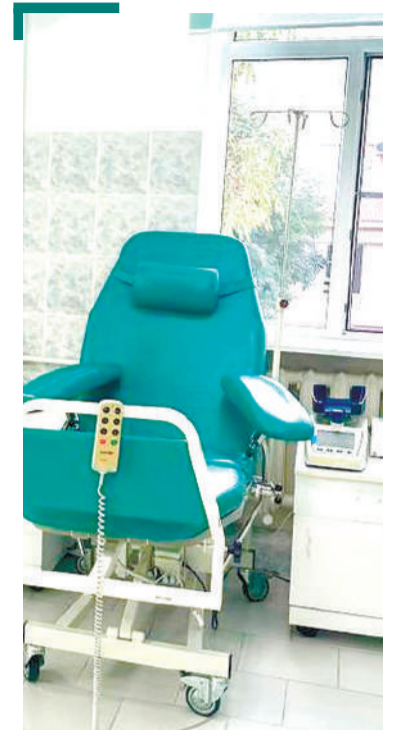
Султиганаькъан Йоакьап

Илдарха-ГӀалий тӀарча МВД болхлоша бехктокхаме оза оттабир; Ӏаьдало хьаяьча беса ца а юташ, машенаш «Ӏолохъяь» бахархой.

«Рейд дӀахьоча юкьа, дукха гӀалаташ гучадаьлар. Ший боарам тӀа ца а юташ, машенаш «Ӏолохъеш» хекхарашта гӀод деттаргда. Царга

дийцад, цу тайпара эргаяьккха машен кхерамзлен хьал толхадеш йолга», — йоах тхогарча хоамо. Дуккхача бахархоша зувш да, иштта ди тӀаоттадаь машен куц толхадаьрех йолга. Бакьда из ийрча гӀулакх хоза хеташ лелараш, шоай оамал йита лаьрхӀа бац. Ӏаьдало доагӀаш дола гӀод деттаргда цу наха.

Студенташа дакъа лаьцар, балхаца дувзаденача «Росси - са деррига дуне» яхача дешара юкъе

БІарахой Муслим

Укх деношка, Іарпенаькъан Ю.И. цІерагІаца ПІалгІайчен политехнически колледжа студенташа «Са болх» яха ший моттиг харжара ГІулакхаца бувзабена хьал-

хара тохкам бир. ДІахо дешархоша, хьехархошца цхьана техкар из дош, цунна мах а оттабир, яхаш, дийцар «Сердало» газетага дешара моттиге.

«Цу тайпара болх дІабахьаро

таро лу берашта шоай болх клоаргаІа йовза, шоашта эшар фуд ха. Цо иштта белгалду малагІаца дешара терко дукхагІа тІаяхийта еза, шийна эшаш йола профессия харжа. Укхазе лоархІамедар да, шийна хетар алар, бакъахьа хетар хар-

жар», - аьлар колледжа хьехархочо.

Беш бола тохкам баьнначул тІехьагІа, курса доакъашхоша толамаш дийцар, шоашта хетар цига кхоачашхулий а хьехар, шоаш дІабихьача балхаца.

ПІалгІайчен цІий тохача керттерча моттиге, «Хьавола, юкъевала» яха донорий болам дІабихьар

ПІазданаькъан Ахьмад

Республикан цІий тохача станце Ерригроссе «Хьавола, юкъевала» яха донорий болам хилар тІехка тІум, цІий дІалуш. Цига гулбелар Росссе ЦІеча ЖІарга, «Дикача наьха клуб» яхача ганза ви-калаш, иштта лораш-лоІамхой.

«Цигарча болхлоша белгалдир, цу боламо тІехка тІум дІалуш, цІий гулдеш, дика новкъостал деш хилар. Берригаш а цу ГІулакха юкъе дакъа лоацаш вар 40 саг. Лораша шоаш цу тайпара тІехка тІум а цІий а гулдара болча боламе лоархІаме дакъа дІалоац. ХІаране дІаенна тІум, цІе тІадам накъаболаш ба дарба эшаш болча наха», - аьлар «Сердало» газетага ПІалгІайчен унахцІенон министерстве.

Гаьгенаькъан Марина

Шолжа кхален 300 дешархо Іомалуш хилар, говзанч-класс дІахьош, лорий юхьанцара новкъостал де, яхаш, дийцар «Сердало» газетага из болх ле-лабераша.

«Ерригроссе нах хатарех кІалхарбоахача студентий тоабанна» ловш хиларах, из болх дІабихьар, «Хьалхарчар болам» яхача РДІМ моттигерча отделе-лене новкъостал а деш.

Дешархошца дІахьош болча балха юкъедоагІаш дар; могаш воацаш, са ца доахалуш е дегаца дувзадена долаш новкъостал эшаш; маьже кагьаь висача сага хьалхара ГІо дар. Керттера терко тІаяхийтар, пхьанашкара цІий хьийдда висачоа, из юа-соцаргдола укх нийса дІабехка Іомабара. Говзанч-класс дІахьош дакъа лоацаш хинна-раша доккха баркал аьлар, из болх вІашагІбелларашта», - йоах хоамо.

Цу тайпара говзанч-клас-саш дІаяхьа лерхІ, ПІалгІайчен кхьича ишколашка.

Кхувш боагІараш Іомабир, лорий юхьанцара новкъостал де

Іаьдала болхлоу лорашка чакхбоалаш ба

Султиганаькъан Йоакъап

Массарашта хоза масал гойташ, шоай унахцІенон хьал тохкаш, дарбанче чакхбоалаш ба Іаьдала болхлоу. Илдарха-ГІалий тІарча мэре къахьегамхой шоай деГІа могашал миштай хьожаш хилар.

Шахьарерча поликлиника лораш ба из болх дІахьораш. Хьехачул тІехьагІа, хІаране де дезар хьалхадоккх цар. Безам болчун, пунчи яхача лазара духьала маха тох.

Ханнахьа чакхвоалаш хилча, гаьнадалале лазар гучадаккха аьттув хул. Могашал эца йиш яц, могашал лораше еза вайх хІаране!

Дешара, Илман министерствос, хъехархошта алапи деннадац, яха хоам бакъбанзар

Газданаькъан Ахьмад

ГалгIайчен дешара, Илман министерстве мехка дешара моттигашка алапеш дIаденнац, яха хоам харцахьа ба аьлар. Из хъехархошта алапеш деннадац яха хоам вахара бувзама гIирсашка гIолла лелаш бар укх деношка. Республикан дешара, Илман министерствос массайолча республикан дешара моттигашка шоай ханнахьа алапеш хъаэцаш хилар чIоагIдир.

«Карарча шера тов бетта 23-ча дийнахьа; ГалгIайчен дешара, Илман министерствос массаза санна, дешара ерригача урхаллений чоташ тIа хъехархоша баьча балхах дола алапеш дIадахийтад. Цу даькъ тIа, декхар доллаш, вIалла а моттиг яц», - аьлар «Сердало» газетага цигарча болхлоша.

ЛаьрхIача ханал хьалха кхоачашду, наькъаш тоадара балхаш

Газданаькъан Ахьмад

ГалгIайчен машеннаькъаш тоадара йола министерство «Боккха никъ «Кавказ»-Илдарха-ГIала - Юкьера Ачалкхе - ГIайрбика-Юрт» оала наькъаш тоадеш я. «Дикал йола, кхераме доаца

наькъаш» яха къаман проект кхоачашгеш, лаьрхIачул хьалхагIа йистедоахаш латт цу даькъ тIара балхаш.

«Доккхий балхаш дIадоладаьд, уж тоадеш, кхоалагIча арIагIа де деза балхаш да цу моттиге дераш,

наькъа бIоахал 13,25 км я.

Таханарча денга кхоачаш, цхьан даькъ тIа никъ Юбилла безача кIалхара кIийле кечъьий, боккха жагIа юкьебохийташ, асфальт Iобуллаш. Юхедисача даькъ тIа кийчо еш латт. Белгалдаккха дезаш да, карарча шера къаман про-

ект кхоачашгеш, 10 урамере никъ тоабеш йола моттиг йистеьккхай, цун йIоахал 28 км я», - аьлар «Сердало» газетага машеннаькъа министерстве.

Беррига болх йистебаккха лерхI, ер шу чакхдалале.

Шолжа-Шахьарерча урамашка сийрда хургья

Султиганаькъан Йоакъап

Ше-ший арIах дIахьош латт, Шолжа-Шахьарерча урамашкара лампаш хувцаш бола болх.

«Пхьилекьонгий цIи лелача урамера 67 лампа хийцар къахьегамхоша.

Келаматанаькъан цIерагIа болча ураме а дIабахьа безаш ба из болх», - йоах тхогарча хоамо. Шахьарерча бахархой хьал аттачахьа доаккх цу гIулакхо. Урамаш сийрда хилар геттара лоархIаме да, денош лоаценна, сиха баьдлу-ча хана.

ДогIан хишта моттиг йир

Султиганаькъан Йоакъап боахк болхлой.

Грозненски оалаш бола Шолжа-Шахьарера урам тоабеш

«ДогIан хиш Iочуухаргдола моттиг тоаеш моттиг я цар

тахан къахьегар. Кхера Iотохаргболаш, кIалха кIийле нийсьяьй. Тишгьенна хин турбаш хувцаш, газа турбаш чуй-

оахкаш болх дIабихьабар цига хьалха», - йоах тхогарча хоамо. Геттара хоза, бIарг тIаотташ хургба из урам тоабаш баьлча.

ДIаде дезача ялатага хьожаш ба республике

Газданаькъан Ахьмад

Массехк ди даьлча, дIаде болалургба гуйранара ялат. Цу гIулакха юкье эггара лоархIамедар да, дIадувш дола ялат дика хилар. Из оагIув тохкаш боахк цохдар ховш бола болхлой.

«Республикерча РСЦ хъежар дIаде кийчдаьча ялатага. Цу юкье мукх - 780 тонн, горчица - 50 тонн, кIа - 1035 тонн. ГУП ОПХ «ГIажарийюрт», ЭСПРК «Ама», КФХ «Албаков», КФХ «Сейнарой Iийса» яхача боахамашка дIабихьаб из тохкама болх. ДIаде кийчдаьд дикагIа лоархIаш дола ялат - «Федор» яхача сортах дола кIа, «Школа» (элита), «Таня»(1 РС), «Собербаш» (2 РС), мукх «Богагырь», «Иосиф»(2 РС), «Радуга» яха горчица», - йоах тхогарча хоамо.

12 000 книжка чудола библиотека хъаелла лерхІ Навсаре

Султиганавкъан Йоакъап

Хъалха амбулатори хин-нача Навсарерча ГИШЛОН чу хъаелла лерхІ, 12 000 совгІа книжка дола керда библиотека.

«Из къаьнара ГИШЛО тоаеш боккха болх дІабихъаб. Дала аьннадале, гуйран кхоалаГІча бетта хъаелла аьттув хургба библиотека.

ТІадоаГІача шера дикка кулг тохаш тоае лерхІ цунна гонахъара моттиг», — Йоакъа тхогарча хоамо. Шахъара да волча Йоовлой Урусхана дагадехад из беркате ГІулакх. Бахархошта геттара лоархІаме да иштта йола йоккха библиотека хъаеллар.

Берашта ший балхах дийцар халкъа суртанчас

ГІазданаькъан Ахьмад

«Дикача кулгаша хъакхеллар» яха урок елар берашта, халкъа суртанча волча Кхоартой Батыра, МагІалбикерча культуран цІаГІа.

«МагІалбикерча берий ибахъален ишкола дешархоша даь балхах дІахъекхар цо берашка. Сурт дуллача хана, сенгара дІаволавала веза, эггара кертера лархІа дезараш

малаГІа хІамаш да белгалдир. Кхыча мехкашкара суртанчаш бовзийташ, геттара лакха говзал юкьейоалаеш, кхеллача балхех дийцар.

ЧІоаГІа раьза долаш ха яккхар бераша. Дукха хаттараш дар цар суртанчага. Кхоартой Батыраца цхъаькха а кхетаче дІаьхъа ловш бар дешархой, цо мел дувцар дезаденна», — аьлар тхога культуран цІен кулгал деча ГІазданаькъан Мухъмада.

«Хъехархой диктант» яздивай мехкахоша

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалГІайчен хъехархой тахан Ерригроссе «Хъехархой диктант» яздеча дакъа лоацаш хилар. Россее ерригача моттигашка дІахъош хинна из болам хетабаь бар, Россее Илма хъехарникъ хъабийллача Ушинский Константинна 200 шу дизара.

Хъехархочун, хъехамча шу долча хана, Россее хъехархочун ТІехъаленга из кхайкарал дар лоархІаме да.

«Кхетаче дІахъош Ушинский Константинна кхоллама цхъа дакъа дийшар, цул тІехъаГІа доакъашхой лоархІамеча профессионални хаттарий уйла е езаш бар, шоай балха говзал гучаяккха, ший тайпара дола декхар кхоачашде дезаш а бар. Россее тайп-тайпарча миІингашка дакъа лоацаш хилар хъехархочун болх тІаийца нах: ишколашкара, берий бешамашкара, колледжашкара хъехархой; хъехархочун говзал Іомаеш бола лакхарча дешара моттигашкара студенташ», — аьлар «Сердало» газетага ГІалГІайчен дешара, Илман министерстве.

Даьхенах йола байташ йийшар яхъашка

ГІазданаькъан Ахьмад

«Са Даьхе» яха мехках йола байташ ешаш, яхъаш дІайихъар Галашкарча культуран цІаГІа. «Дешархошта

лаьрхІа культура» яхача проектага ГІолла дІахъош бар из болх.

«Кружоке ихача бераша

чІоаГІа хоза ешар Даьхе ювца байташ. Хъалхара моттиг кхачар Элденаькъан Рабиянна, шоллагІча лаГІа тІа Оздой ПаьтІамати Оздой Ювнази баьлар, КоалаГІа моттиг яккхар

Элденаькъан Хадижаси Элденаькъан Яминнаси.

Мерза совгІаташ, грамоташ енна; белгалбир котбаьннараш», — дийцар тхога культуран цІаГІа.

ГалгӀайчен ТЮЗо, «Театран къайле» яхача фестивале, ший спектакль гойтар

ГӀазданаькъан Ахьмад

Майкопе тов бетта 21-ча дийнахьа «Театран къайле» яха VI халкъашта юкьера берий театра фестиваль хилар. Цунна юкъе, кхыча ЮФО, СКФО субъектий викалашца цхьана, дакъа лонаш хилар ГалгӀайчен берий театр. Цун актёрша АьдагӀой столице дикагӀа йола спектакль йихьар.

«Театран къайле» яхача фестивале, берашта лаьрхӀа спектаклаш гойтар. Театраца дувзаденна цу вӀашагӀхетаро шийна хьалхашка декхараш оттадаьд: берашта, ондаргашта долча театра дикал лакхье, таханара кердадараш а вай Гадаташ а дувцаш йола дика спектаклаш йовзийта.

ГалгӀайчен ТЮЗо «Циц-холгий корзагӀьялар» яха Хамченаькъан Аьсета пьесах театра керттерча режиссёра Хазанаькъан Лейлас оттаяь постановка гойтар, — аьлар «Сердало» газетага ГалгӀайчен культуран министерстверча зарбан болх лелабераша.

Вай мехкахо котьяьлар, «ЛоӀаме дешар» яхача яхье

ГӀазданаькъан Ахьмад

Наьсарен кхален Буро кӀалхарча культура цӀен кулгара хӀама кхоллаш йолча искусствон кружка кулгалхо котьяьлар «ЛоӀаме дешар» яхача Ерригроссе хьехархой яхье.

«Вайцигарча болхлочо «говзанч-класс» яхача яхье, «Гуйран композици» яха ше дилла сурт гойтар. Цу балха теркам тӀаозаш дар да, из даьре оасашца догам деш, хьадаь хилар. «ЛоӀаме дешар» оалача, хьехархошта юкъе начӀал дола болхлой белгалбахара а иштта уж хьаллацара а лаьрхӀа дӀахьош хиннача яхье Малсаганаькъан Заретас хьалхара моттиг яькхар», — аьлар «Сердало» газетага Буро кӀалхарча культуран цӀагӀа.

ГалгӀайче жӀайхой поэта Гамзатов Расула кхолламах дувц

ГӀазданаькъан Ахьмад

ГалгӀайчен библиотекахка кхетаченаш дӀахьош я, жӀайхой цӀихеза поэт Гамзатов Расул ваь 100 дувца дувзаденна. Мужечарча юкьера ишкола дешархошта лаьрхӀа дӀадихьар кхетама са-

хьат. Цига моттигерча библиотекан болхлоша кердаьккхар «Вахар сих ма ле, сабарде, къамаьл дергда вай...» яха поэта кхолламах дола дакъа.

ЖӀайхой поэт, прозаик, таржамхо, халкъа поэт Гамзатов Расул дег чура везаш ва селий

мехкарча халкъанна. Цун лерхӀам боккха ба, селий мехка байза ца Ӏеш, Росссе а доазол араха а бовзаш, дуненна литература юкъебодаш ба из.

«Оаха дийцар берашта, Гамзатов Расула керттерча кхолламах, цо цӀаккха а къалургдоцаш дитача мугӀарех: безамах,

доттагӀалах, дикалах, нийсхонах, хозалах, хьаькъалах, сийх, тешамах, деналах. Иштта бераша терко тӀаьхийтар «Гамзатов Расула дега мукьам» яхача книжкай гойтама», — аьлар «Сердало» газетага юртарча библиотекан болхлоша.

Театра къонача болхлоша дакъа лаьцар, оаз дӀаязьярах йолча говзанч-класса юкъе

Гаьгенаькъан Мартина

«Дош» яха дешара ловзараш хьакхеллача Дугенаькъан Адама, иштта актёрски говзала хьехархоцо Кхорахой Сабинас мультфильмашка оаз даязьярах йола говзанч-класс елар, ГалгӀай Республикан къаман

берий театре, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГалгӀай Республикан кагирхой гӀулакха йолча комитете.

«Кхетаче дӀахьош, Кхорахой Сабинас йийцар советски фильмай, сценарей, киной ларда тӀа, оазаш дӀаязьяра бокьонаш.

Иштта берашта хьийхар, цӀихезача поэтий кхоллабий масалаш, дикача дубляжий къайле.

Говзанч-класс дӀайихьар «Интензибэн» ООО студе новкъосталца.

Бераша хьагойтар шоаш дика кийчо яь хилар. Иштта цу тайпара темаш шоашта езаш

хилар», — аьлар кагирхой болх дӀахьораша.

«Дош» яха мобильни ловзара проект кхоачашьяро, шеко а йонаш, вай республике ГалгӀай мотт дегабоалабе таро хулийтаргья», — аьлар «Интензибэн» компане викало Кьоастой Хьадиса.

Иллиалархой дезалах бола дагалоацам

Дунен халкъашта юкърча ашарий денга

Тарчакхананькъан Сали

Замига волаш гучайоал сага деглаха йоалла начлал. Вайна дуккхаза бйаргадйнад беришийна дукхагга деза ловзараш хоржаш. Цаг хул лорах ловза безам болаш, вокханна дукхагга дезаш хул гомар тла «гишлонхо» а хинна къахьегар. Хлаьта вайна ховш ма дий Моцарта кхо шу даьлча ашарашца хьоашал тесса хиннилга. Хйаране ше-ший никъ бул искусствое воагаш. Ший хар из хланз аз вувцар-волча Медананькъан Элберда а.

Вайнах, цлаггара а баьха, Юбахийтача хана; Целиноградски областе бахаш бар цар дезал. Цига ловш йолча шелалах, моцалах дукха нах бовш хиннаб. Иштга енача лаьржача саготона дйадихьар Элберда эггара хьамсарагга, бочагга, хозагга хеташ хинна даи нанеи. Цу хана кхо шу даьнна волча кляьнка дика кхета а дацар ше сенах ваьннав, хлаьта а дега хоамаша хьалхадоахар цунна, хила цадезар хиннилга. Кастта, наьна кулга йовхал йоацаш, даь оаггув боацаш ше висалга хайра кляьнка. Иштга хьаболобелар хургволча хьехархочун вахара никъ. Белгалдаккха деза, илиалархой кийчбеш, Юмабеш вола хьехархо из хиннилга. Ший юхьиг санна, даим хала хиннаб цун никъ воккха хилча а, вахаре йоаггаш йола моттиг хьалаьца дйаволавлелча а. Элберда дагалувцар уж гаьнара хала шераш: «Кхо вошеи цхьа йишеи дар тхо. Со дезале зламагга вар. Хланз а духьаллатт сона тхоаш даьхача Софиевка оалаш хиннача юрта отташ хинна шелал. Да-нана доацаш хиларо кхы а шелдора тха вахар. Кастта, воккхаггвола Мухьмад ФЗО дйавуг. Тпаккха кхоь дисар тхо».

Элберд йиьлаггича класе дйачуваьннавар, Караганде вахаш вола Мухьмад волча ераш дйаболхача хана. Цу ханалехь дикка дахчан пандар локхаш хиннав кляьнк. Лекха ца йеш, цун тлехьа илли даккха, каьхата пандарца локхаш хьахеза йиш дахчан пандарца яккха ховш вар из. Вайнаьха ловзарашка чйоагга самукь-адоалар цун, цар а дика лер ютар ашарашцара безам дег чу дйачоаггбара даькъе. Цунца цхьана хьахулаш латтар илли аларцара безам а. Иштга лелаш-хьувзаш, эггара хьалха Дакьасте цйабоаггаращца Даймехка кхоач Медананькъан дезал а. Цйакхача дукха ха ялалехь, Шолжа-Гйалий тйарча Октябрьски кхалерча ремесленни училище деша вода. Уж ханаш дагалувцаш, дувцар цо: «Галашкарча школа директор вар цхьа воккха саг. ВорхI класс ца яккхача

дйаэцацар училище. Сох къахьийттача цо елар сона деша вахара эша справка. Цу тайпара, слесарь-сантехник волаш, дйаболобелар са къахьегаманикъ».

Алхха балха говзал карьерзаяь Ианзар Элберд училищен тхов клалха, цигара халкъа инструментий оркестра юкье гитара, дахчан пандар локхаш хиннача цунна ашараш кйоаргагга яйзар, инструменташ дйалакха шаьрвелар. Сантехник, ашараш, илли — дукха шоайла бувзам болаш хиннадац уж дешаш, хлаьта а Элберда вахаре тарлуш дар уж хламаш. Балхо гйо деш хиннад цунна сискал яа; ашараш, илли карадерзора новкъа оаггув хьаллоацаш хиннаб. Атта-м хиннадац иштга ваха, зламига урхе а йоккхача халонашца яккха. Хлаьта а дйаггййртив зламсаг, ше тйаййца гйулакх Ю ца дуллаш, ший никъ кхы а чолхане боахаш.

1962 шера хиннад из, Х. Нурадилова цйераггича театре ГИТИСе деша бахийта хоржаш бар кагий нах. Фухха хуле а цига ваха лаьрхлар вай мехкачочо а. «Халхар гойта, илли ала, дувцар деша дезаш вар деша водар. Кхоккхе а турах чакхбаьннараш дйалаьрхлача, ялх саг мара вацар, со а волаш. Драмтеатра а кинон а актёра факультете дйаэттав-кх со аьнна хийттадар. Хийттар чакхдаланзар. Юкьера дешар дийша аттестат дац аьнна витар», — дагалувцар Элберда. Цкьа ца деш дисар ханай йоахал кхоачашдеш, оамал хиннай зламйагача сага. Цун тешал деш, деша отт из сайранарча ишколе, цига цхьайтта класс чакхйоаккх. Вешта аьлча, хьинар долча сага цхьан мотте латташ ха яккхац, из даим а деглаухаш хул. Ше ишкол чакхьйоккхача, дйахобаьха аьнна алхха цхьа никъ хорж цо. Из никъ бар, Шолжа-Гйалий тйарча ашарий училищен вокальни отделене деша ваха безам хиларца бувзабенна. Цу новкъара валац кхы цйаккха.

Иллиалархо хила ловра аьнна, доалаш дацар гйулакх, эшаш яр дика оаз, ха дезар ашарга ладувгга, из нийса тйаэца. Уж шедола хлама дйадаьнначул тлехьагга, хьехаш вола хьехархо ший гйулакх кйоаргга довзаш, дешархочох визза вола иллиалархо хьавергволаш хила везар. Иштга саг яр Элберда ашарий училище нийсьенна хьехархо Синицина Мария Васильевна. Классически иллеш дйаала Юмалуш волча зламсага цйаккха а дагара балацар, моттигерча авторий а советски композиторий а иллешцара безам. Ха дйа мел йода цо Юма а дир, дйа а аьлар уж. Иллиалархочун говзало радио болхлой теркам тйаэзар, цо дйаоала

массехк илли дйаезде лаьрхлар. «Цу хана ши романи ши илли дйаездир аз, — дагалувцар Элберда. — Оаха дйаезде иллеш аз дйааьннад аьлча, тешаш хиннабацар цу хана цига болх баь цхьаболо хьакимаш. Цудухьа, царна бйарга а гуш, дйаала дийзар са уж. Цул тлехьагга, цу сахьате дйаййцар со балха, цига цхьан шера болх а бир аз. Пхьилекьонгий Махьмад-Саида стихашта даьккха дар аз дйаоалаш хинна цхьа илли, романсаш П. И. Чайковске яр, цул совгга аз доахар къаьнара эрсий, украинций иллеш».

Дукха болх банзар цига иллиалархочо, цхьа шу даьлча, зламсаг деша вода Ленинградерча Ленина орден лелача Н. А. Римски-Корсакова цйераггича Паччахьалкхен консерваторе. Дийша ваьлча, концертни иллиалархо, хьехархо хила везаш вар из. Шин шера деша отта кийчо йир, кхы а пхи шу дешаш даьккхар. Кийчон отделене ваггарах, боккха пайда баьлар цунна, консерваторе дйачувоалаш дукха хлама ховш, дикка деглавена иллиалархо хиннав Элберд. Кхьаь санна тйаййцар гйалггйаь зламсага кхоалаггича курсе шийна хьеха СССР халкъа артист Константин Николаевич Лаптев вена хилар. Цунцарча хйара вйашаггкхетарах цйай хулаш хиннад цунна. Эггара вогг да, нагахьа санна дешархочо хьехархо шоайла кхеташ ца хилча. Цу тайпара моттигаш нийслуш хиннай, Лаптев валехь хиннача хьехархош-теи къонача иллиалархочо-аи юкье. Цар чйоагга новкъарло еш хиннай цунна ший говзал деглакувула. Из бакъдеш хиннад Константин Николаевича дешаша а: «Хьо эггара хьалха со волча венача хана; хьона фу Юмадергда, сенгара дйаволаургува ца ховш йишь-ехаяр са», — аьннад цо. Шийл хьалха хиннараша дешархочоа хайра хлама ца Юмадаьлга хьахайташ хиннад уж дешаш.

Ше дйаоалача классически произведенешта юкье зламсага къаьстта а езаеннарех хиннай «Евгений Онегин» яхача опера чуйоагга Ленске ари. Из цо дика дйаоалаш санна хийт-тад Лаптевна а цун урокаш тйа баьггача кхьча артисташ-

та а. Шергара шу мел доал, цйенхаштагга долча балхашка воалаш латтар Элберд, хланз цунна ховра Верде, Чайковске, Римски-Корсакова произведенеш, эрсий а украинций а иллеш.

«Ийс саг вар тхо мехка халкъа артиста класе, — дувцар цо. Дйа-юха бахаб, дйанийсбеннаб балхаш тйа. Камаров Александр «Ленконцерте» ва, А. Лебедев Новосибирскерча театра солист ва, бурят Тугулов Анатолий Улан-Удечера оперни театре ва».

80-ча шерашка Элберд волча хьоашалгга вахача хана, сона яйра К. Н. Лаптевс вай мехкачочо, кулга а яздаь, енна пластинкаш. Алхха хьехархо хинна Ийнавацар из, дика хьехамча, новкъост а хиннавар. Цхьана салага, злак хьокха, ашарех къамаьл де, дагара дувца ухаш хиннаб кагий нах шоашта везача хьехархочунца. Консерваторе дешаш волаш, йовз вай мехкачочо Шилова Валентина а. Шоллаггича курсе волаш хоттаденна из хьоашал, дйа ца хадаш, хьадоаггар цар. Дикка ха яр, сона бовзача хана, уж цхьана баха; Руслан яхаш вогг вар цар, цу заман чухь. Шилова ше Латверча Дяулавпилс яхача шахьарера яр, цигара яха хиннай Ленинградеша. Дукха къамаьл хилар са цунца вахарах, ашарех, адамех лаьца.

Моллаггича хламах дувце а, цунна кордоаггар нийса, дег чу дужаш дола дош. Цул тлехьагга, Шолжа-Гйалий тйарча театрально-концертни зале илли оалаш яйра сона Шилова. Хьалхагга сона ца хезача артисткас дйааьнна «Травушка-муравушка» яха эрсий илли дукха дезаделар ладувггаш баьггаращта.

«Шолжа-Гйалий тйа болх бе со ера хьахьожаярца. Мар укхазача хилар дар со йоалаьяр. Кхьча шахьарий театраша а хьийхаяр со. Царех дар Уфимски, Ульяновски, Красноярски театраш, амма аз Шолжа-Гйала хержар, хержа дехке а яьнна-яц», — дагалувцар цо.

Ер йоазув аз деча хана, ювцаш йола кхалсаг Нохч-Гйалггйай паччахьалкхен филармоне балха яр, тамашийна хоза екар цун оаз.

Цудухьа дега тоам беш хулар цо дйаоала оперни ареш, романсаш, царех яр Верде а Пуччини а произведенеш. Моттигерча композиторий балхаш а дар артисткай репертуаре. Боккхачарна а зламйагачарна а езалора цу дйаоала Димаевггар С., Шахбулатовггар А. язьяь берий иллей циклаш.

Классически произведенеш... Эггара хьалха царга ладувгга веначо кхеторггийтеш уж? Цу хаттара гонахьа дукха дийцар сона Элберда а Валентина а. Цу хьакьхьа цар шинне а цхьа уйла яр: берий беша денз Юмае еза классика. Зламаггичарна Юмае мегаргйолаш я Чайковске, Мусоргске берашта лаьрхлал кхеллараш. Дйаоалаш санна атта-м дац из де, цига хьеха шоай гйулакх довзаш бола говзанчаш беза. Массехк дош ала лов, ишколашка ашараш Юмаяр а. Илли алара урок ишколе йолаш я, цхьабакъда цига профессех кхетам луц, ноташ Юмадац. Уж хламаш доацаш, ашараш дукха езаш, уж кхеташ бола нах хьалкхур-рбац. Цунга хьежжа мара ййза хургьяц концертни залаш.

Таханарча эстрадах фу хетте царна? Цох а къамаьл хилар тха: «Сона чйоаггга дукха еза массехк итт шу хьалха хинна эстрада, — аьлар Шиловас. — Утёсовс, Шульженкос, Магомаева дйааьннача иллеша йоккха дегаггоз лу са сина тахан а. Цар иллешца да вахар кхетадайта дешаш, шовдан оаз санна хоза бека муькам. Таханарча эстрада из бйаргаггц сона».

1980 шера, республика музыкальни искусство деггйаоалаеча, юкърча вахаре хьинаре дакьа лацарах, Шиловойна еннай «Нохч-Гйалггйай АССР гйорьяьнна артистка» яха цйи.

Тхоай къамаьл чакхдалалехь, са ха безам хилар ашарашца вахар хетта хьабоаггача марай сесагаи дагалатта уйлаш малаггаш я.

«Сай иллеш кхетадеш, дезаш бола нах дукхагга хиларга сатув аз», — аьлар Шиловас.

Хлаьта Элберда, хьехархо хиларах тарра, дагалаьттар кхьича тайпара дар: дика иллиалархой кийчбар. Цхьаццача хлама цу хана караггдйаьннадар цунна. Масала, наха везавенна хинна Мухабовггар Исмагал цун класе дийша вар. Иштга цо чйоагга сатувсаш хиннарех дар, дешара парггата хургйола керда ашарий училище хьаль-яр.

Цар йадика а йийца хьаволаш, массехк дош тйатехар аз: «Кхоачашхийла шун уйлаш». Иштга ала безам хул дикадар дага мел кхоабача нахага.

Нохч-Гйалггйай Республика ехачул тлехьагга, цар дезал баха дйабыхаб Белоруссерча Витебске.

Хувцалуш доагIа вай вахар

ГIалгIай Iадаташ диц ца деш, хила вай

Батайнакъан Хъва

Цъа иттех шу хьалха, ГIалгIай хьоалчагIа шоай коашка дIахьоргдац аьлча, саг тешарвацар. ВоI, йоI хьалкхийча; цу деша уйла е езаш ва вайх хIаравар. Хьалха цIенеш мишта деш хиннад? Къаьстта из ларде а лоацаш, шоай вахаре уж денош доагIаргдолга кхетадеш, цIен ченаш йора. ХIанз санна доккхий цIенеш де таронаш хиннаеце а, дикаво дIадахьар ший коара хила дезалга дицдеш бацар вай даьй.

Нах тIаэца паргIата хулар цIенеш доккхий дараш, бакъда уж дацар аьнна кхы хIама юкъахдисацар кхычар а, хIана аьлча лоалахоша мукъадоахар шоай цIенеш, гаргара нах овттар цаI санна, эшача оагIув хьаллоацаш, цунца белгалдоал уж

Iадаташ а. ХьалхагIа хьоалчагIашка чоагIа сакъердар наха. Саг йоагIаш, йодаш хилча; лаьрххIа болхар шоай самукъадаккха, гаргара саг-м, ди-бийса доаккхаш, цига хулар. Бакъда боккхийча нахагара пурам даьккхе мара; ловзарпандар хила йиш яцар; хIана аьлча кагийнах сиха ба, зулам далар кхерам ба, оалар цар.

ЛаьрххIа тIахьожаш, боаккхагIарех цаI оттавийй мара, из дIадоладе пурам луцар зIамагIарна. Иштта дале а, боккхабараш а хулар цу юкъе дакъа лоацаш. Халхарца сакъердалуш бола боккхий нах коа нийсбелча, кагирхой гетта-

ра паргIатбоалар, царна ховра шоаш яхар цар дергдолга. Дукхача ханашка денз, кхыметтел архивера материалаш вай хьайичача, цу тIа гуш ба цу ханашка халхабийнна вай боккхий нах. Тахан хувцаденнад деррига а. Хетаргахьа, дунен тIарча хувцамашта тарра дIадодаш хила деза-кха из, вай Iадатех латта вахар. Цъабакъда вай воаш доха ца дойя, вай ГIалгIай къаман хоза Iадаташ, вай эхъ-эздел вайгара сага дIадоакхаргдаци. Къаьстта укх тIехьарча шинкхьа шера, саг йоалаяр, маьре яхар яха моттигаш ресторанащка дIахьош латт вай дукхагIбараша. Таронаш йолча наьха гIулакх да из, аргдар вай, нагахьа санна вайна цу юкъе таро йоацараш а гуш бецаре. Вай ма дий цига дIаухараш, кхы тIехьаьнна таро йоацараш а хьаьрагIа хул, ресторане шоай хьоалчагIа дIадахьа. Фуд-хьогI из, пхьегIаш, яьш вIашкадетта безам боацилга да из, е иштта дIаьхий нах да тхо, иззал ахча ю а дилла хьоалчагIа, тхоай цIагIа доацаш, дIадахьа; тхоашка кхыбола нах а оттабаь, яхилга да из? ЦаI-м да из, фуд хац сона. Таханара ресторанащ хоза кийчъь фусамаш я; чуратоаяь цIен ченаш я; сийрда, цIена, паргIата моттиг я, хIана аьлча из таханара бизнес я. Таронаш яраш гIоргбац хозагIча, дикагIча фусамашка мара. Кийчбу кхача, хоза гIулакх деш, хIара истола тIа латта нах — из деррига наьха терко тIаозаш да. Цох ала хIама а дац, ресторанащка дIадержаду дикаш вай Iадатех дац ца аьлча. Со а касткаста нийслу ресторане деча хьоалчагIашка. Цъана дагIаш нийслу кхалнаьха тхоайла уж къамаьлаш а. Цъа кIира мара

дац, из ресторане деш дола хьоалчагIа оаха тхоайла дийца. Тхоца яьгIаца цъанне аьлар:

— Эггара хьалха нийсьелар со ресторане сай йийий, виий саг йоагIаш, ма чоагIа дезаделар сона цигара хьал. Хоза кийчдаь истолаш, цахаддаш гIулакх деш латта нах, ер-м чоагIа атта хIама ма дий, аьнна, хетаделар сона, йоахар йоккхача сага. — Бакъда цъа хIама дезадаланзар сона цига.

Чувенар, араваьнна малав ца ховш, хийлавар сона ца гуш, дакъаьстар уж нах. Цунна раьза боацараш а нийсбелар цига. — Хоза дале а, вай-м дац из, — аьлар шоллагIчо.

— Дика да хьона ший цIагIа дIадихьа дика-во. Цунга фу кхоачаргда, хьай коа ва-кха хьо-аьлар цо.

— Сога хьаттача а дикагIа да, вай ГIалгIай гIулакхаш вай даьша лорадаьча тайпара вай дIахьойя-аьлар кхоалагIчо. Ший коа чувоагIар, аравоалар малав ховш; велавенна духьалваха йистхилар, баркал аьнна накъаваккхар; бехке саг вале из ГIалгIай Iадатех доагIаца беса гIулакх даь дIавахийтар; вайна юкъе лелача хозача гIулакхех цаI да. Из а кхыдар а вай дIадоаккхе, аттача дала гIерташ вай уж доадоьйя, тIаккха малаш хургда вай? Хьалхарча хьоалчагIашка кагийнах, мехкарий шоайла дукхагIа бовзар. Замей мехкарий, хьоалчагIа дерий коарча кагийча наха тIабугар, цигга бIаргтохар а шоайла бовзар а хулар. Из хIанз цIенденна юкъера дIадаьннад. Цунца цъана дIадаьннад пандарца, ловзарца наха шоайла безам дIа-юха эцар. Сихха хIама кхьаьлле, дIа-юха къаста болалу хIанз хьоалчагIашкара

нах. ХьалхагIа, ах бийса яьлча, ловзар-пандар латташ хьахозар хьоалчагIан коара, кхыметтел гаьнна.

Цъабараша ала тарлу, цу хана харцахьа даьхад вай, из нийса доацилга хьалхадаккха саг хиннавац вайна, аьнна. ТIаккха тахан вай хьаькьал чу даьхкадале, тахан латта хьал аттача даьннадий вай? Дукха кагийнах ийрчача наькъ тIа баьннаб, наркотикашта тIехьабаьннаб, боккхагIарча ладувгIаш бац, шоашта бакъхьа хеттача тайпара бахаш ба. Берригаш беце а, ба-м ба вайна юкъе уж санна бараш. Хеталу, тIаккха мичахьа даьлар-хьогI вайгара гIалат; кагирхошта кхетам луча хана, аьнна. Цудухьа да из вай хьоалчагIашца дувзаденнар, цъан оагIорахьа атта, вокх оагIорахьа нийса доацаш. Кагий нах, мехкарий хьа а бийха; дукхагIа царга дIадахьийта дезар коа деш дола гIулакх, дукхагIа декхар царна тIадилла дезар, иштта дикагIа довзаргдар царна даьй хоза гIулакхаш. Уж, деш хIама доацаш, мукъа леларгбола никъ бехка безар. ХIара харцахьа мел ваьнна, ший цIенъюкъера волаш санна, дог лазаш, нийс-ве хьажа деза вай. Берригаш а вай юкъара дезал ма бий уж. Сага самукъадоаккхаш мара, кхы зе деш доаца хоза Iадат а дIадаьккхача, кагирхошта кIезига мукъагIа салоIам хургбола оагIув лорабеш ца хилча, нийса мичад. Хьанна хов царна фу дагадох, деш-дутах хIама доацаш лелаш хилча. Цудухьа нах вIашагIкхийттача эцаш бола безам совбоаккхаш, вай даьй хоза Iадаташ сомадоахаш дIаходолхаре нийсагIа хургдар вай.

Кинофестиваль дIахьоргья вай мехка

ГIазданаькъан Ахьмад

«Дошо ГIала» яха кинофестиваль хьаелларгья вай республике, хьатIабоагIача бетта 24-ча дийнахьа. Тайп-тайпарча моттигашкарча кинематографисташа оттадаьча балхашка хьажабттув хургба вай бахархой, хIаьта кхелахоша эггара дикагIа бола болх хоржаргба.

«Россерча культурах йолча министерство, республикерча министерство, РФ кинематографистий Союз, «ГIалгIайкино» яхача кинокомпане кхайкадаьд, кинофоруме дакъа лаца безам бараша дехар хьачудала деза, аьнна. Лаьха начIал дола кинематографисташ хьаллоацаргба цу фестивале. «Полнометражни кино», «Лоаца кино», «Документальни кино», «Кылбаседа-Кавказера дикагIа дола кино», «ДикагIа дола ГIалгIай кино», «Анимационни кино» яха номинацеш хургья фестивале. 2020-ча шерал тIехьагIа даьха кинош да цига хьокха дезараш. Дехараш дIачуйидергда 20-ча денга кхачалца», - дийцар тхога министерстве.

Республикан дешара моттигашкара хьал тоалуш доагIа ди тIехьагIа

Батайнакъан Хъва

Денгара ди массаза дала, вай республикан дешара моттигаш дукхагIа хулаш йоагIа. Белгалдаккха дезаш да, уж гIишлош керда хьаьлеш хиларал совгIа, чур хьалаш а берашта лаьрхIа дика вIашагIдехка хилар.

Масала, Йоккхача Ачалкхера №1 йола ишкола хьаьлеш дукха ха яц. Цъа шу хьалха, кердача ишколе деша дахар цу юртага бераш. Чура, массайолча кердача ишколаш санна, хоза теа кул да, сийрда классаш я, дешара мел эшачунца яь Iалашо я. Хьалха вIалла дага дацар, цу тайпара дешара таронаш наха юкъе яржаргья аьнна. Бакъда укх тIехьарча шерашка къаьстта керда ишко-

лаш хьаьляра программа вай республике дика кхоачашъеш латт. Цунах цкъа дийца а Ийнабац вай кулгалхой. Таханарча денна №1 йолча Йоккхача Ачалкхерча ишколе къаьстта белгалде дезар да, цига дешаш долча берашта бIайха кхача лоаттабеш хилар. Из, хетаргахьа, геттара лоархIама да, цъоалагIча классагара йиьлагIча классага кхаччалца, дешаш долча берашта хIара ишколе из вIашагIделлад республикан кулгалхой тIахьожамца. Укхаза а зIамигача дешархошта кхача лоаттабара декхар хьалхарча моттиге латт. Масала, повар я укх ишколе Гаьгенаькъан Марет. Ер ишкола хьайийллага денз, из болх ший боагIаца боарам тIа дIахьу цо, даим берашта эшаш дола даар кийчдеш.

ХIара денна тайп-тайпара хул кхачанца еш йола кийчо. Тайп-тайпара худар лоаттаду, даьтта, маькх, чай, печенеш, кхыйола мерза зIамаш, иштта хIара денна берашта лу сомаш. Роспотребнадзора тIахьожамца, цъа итт ди хьалха вIашагIболл даарца кхоачам бара болх. Из доацаш а, берий даьй-ноаной шоаш тIахьожам лоаттабеш ба, буача кхачан дикал хила езача боараме йий хьожаш. ХIаравар ше-ший аргIагIа, ишколе хьавоагIаш, чам боаккхаш ва царех. ЛаьрххIа цу гIулакха вIашагIгелла даьй-ноаной комитет я. Иштта я тахан берашта лоаттаю вай цу тайпара дешара таронаш? Ха дIа мел йода тоалуш латт ишколашкара дешара хьал.

Цъа ханаш яр кхьаь сме-нах бераш деша ухаш. Геттара бийса яхача мара цIагIа чудагIацар зIамига бераш. Кхыметтел цIагIара воккхагIа вола дезалхо царна духьалводар. Йоккхача юрташка цъа ишкол мара йоацаш хулар. Геттара гаьна ваха везаш вар ишколе а. Дикка ха хьалха цIагIара арадовла дезар берий, дешара тIехьа ца дика. ХIанз деррига долаш да. ЦIен гаьна йоацаш хургIолаш, хIара юрта ший-кхоь ишкол Ююллаш латт. ЙIайха, сийрда, цIена гIишлош хьаьлеш, мел эшачунца Iалашо яьй. Деррига а дешархошта яхаш, леладу тахан моттигерча Iаьдало а дас-нанас а, хIана аьлча уж вай кхоане я. Тахан вай дIаденнар, кхоана накъадаргда.

Татарстана Iадаташ дайзар вай мехкахошта

ГIазданаькъан Ахьмад

Россерча къамий культурах дараш довзийташ йола онлайн-кхетачеш дIайихьар, вай республикерча къаман кхололама цIагIа. «Этнодунен тIехьале» яхача цу проекте онлайн-лекцеш йийшар Татарстанерча Илманхоша.

«Татарстанерча говзанчаша дийцар, цIихеза Казански тIорска хIамаш шоаш мишта хьатег, къаман Iадатах дола барзкъаш мишта хьаду, иштта кхыдараш а. Россерча къамий культурах йолча моттига хьалхале лелаш, дIахьош яр из проект. Даька лоацарашта дукха хIама дар цига Iомаде», - дийцар тха газетага Котанаькъан Марема.

Сабаре хила боккъял а, машенаца водар!

Машенаш сиха лехкаро доаржадеча хатарех

Обойнакъян Фатима

Мел дийцача а, влалла дийца цаваллал доккха, даържа да тахан машенаш сиха лехка гулакх. Доккха хлама да, духъял укх газетага гюлла цу нахага мел деш латта кхайкарал, лавдала болхлоша царга дудехар. Уйла ел, вай гаргарча наха, лоалахошта, бовзарашта юкье из хатар хьокхаденна мел нах хургба. Оалаш да-кх; шийна тла ца кхьяча ховргдоаш, хала хлама да из, аэле; моллагла цхьа дог дохадеча гулакхах. Вайх хларавар Дала лораволва цу хламах, влалла ший вахаре го ца дезаш, республике цу хатаро мел наъха вахара бохаш даъд хьадагадехача, тоъаргдолаш да-кх сабаре, уйла ел хила. Йоккха юкь ялалех, юха хьачувоагла со, аэле; ший даъга-наънага, дезалга, фусам-наънага йистхинна длараваннар, наха чува везаш мел моттигаш хиннай вай беболлал мара боацача мехка!?

Авареша дукха ноаной во оацаш, кьона кхалсаг ценда воацаш, кагий бераш да воацаш дитад. Цох оал из, хана йлоахалца ерзаргйоаца чов, аэле. Хийла тлехьаоалаш хезадкх вайна эккхийта машен лавлла водача сага: «Дала маърша хъай ценах тохалва хьо, глеттача санна-м вода хьо», — аэле. Вай наъхашка дукха ба, геттара сиха эккхья машен лоалаш мара лела цаховраш. Йемаб уж иштта лела, сабар длабаха сатем таац, лавдала

болхлоша дукха хламаш юкьекхувлаш, боккха болх длакухъаш, ма мога тлом лоттабу цу мугларерча нахаца. Хлаьта тахан, дешара шу дладоладенна, никъ бизза кагий бераш лелача хана, геттара унзара хет из хлама. Тахан ер язде сона цхьа цлаьхха дагадац. Вахаре сайна хезача, дукха ха йоацаш дайнача сурто яздыт сога ер тахан. Балха яха араьнна, остановке латтар со. Остановканна духъала я бераш ишколе длатлехдува моттиг.

Дешара шу хьатладоаглаш, басарашца эргаяккхай из моттиг дикка. Хлара дийнахъа цу остановке йовутташ дукха хлама зув аз, сай кара хлама доацаш. Зламига бераш хийла айса кулг лавце дладехьадаьхад аз наъкъал, гаьнна машен йоаглаш хула а, дладехьа ма довдалаш, машен сиха хьатлахоач шоана, яхаш, сайна могодох, дехар даъд берашка. Цхьан дийнахъа ишколера бераш чудоаглаш йола ха яр, со остановке нийсеннар. Барчча берий тоаба, сеца, машенаш йодехьяларга хьешаш латтар, цлаьхха, цу юкьера хьаарайккха, корта йочубелла, дла-хъа ца хьожаш, ше ма йодда наъкъал дехьяла дагахьа дладар цхьа йиш. Цхьоалагча классе дешаш хила мегаш яр из. Эккхийча санна масса йоагла машен дехьа-сехьа, дла-хъа тувсаш, ший хур дир лоалаш вагачо, бера из тла ца кхетийта герташ. Минот хиллал мара ха ца эшаш, йистхила, длатлавада ца кхувш, цхьа унзара сурт дар из!

Юстаракхессача машена чура йо а ийккха, лоалаш вагачун уллув ягъла кхалсаг, цхьа энжий барт бетташ, йишга йоглехьаедар. Хлаьта унзарьянна миска йиш-м, ма даггара йочуедар ше яхача урамгахьа. Цунна тлехьайодаш хиннар, наъкъа йисте гулбенна лавгтача малача наха човхья, юхьяккхар. «Ай, довнзарий шоана цо даър!?» — яхаш, цлогла деттар цо. «Машен эккхийча санна ца а лоалаш, хьадахка дезар шорттига, тлаккха корзагловла дезардацар шун», — аьлар гулбенна латтача малача наха. Даггара лувш, барт бетташ, дачухайна даяхар из. Баргноглар тохача юкьа доккха хатар хьахила йиш йолаш, унзара сурт дар из, Дала кьахетам баъ, из йиш йиса мара. Зламагла долча берашта хац, шоай лорадала дезилга, хлаьта массаболча ноаной аьттув хилац шоай бераш дладига, чудоаглаш духъялбаха.

Ци яльча санна, машен лавлла боаглаца шоай бехк ца хеташ, ворхл шу даьннача бера тлехьауд машена чура йийккхар... Из ха яьннача бера фу сахетам ба?! Ший ноанохашка ха яккха венача ца мара воацача кляьнка вахар хьадар, сов масса йоагла машен тлакхийтта. Фу хила йиш я цул халагла?! Сона бовзача цхьан наъха вахаре хинна хлама да из... Ший йиша, даъ-веший йо чуховшабаъ, юртарча тика тла ваха араваьлар цхьа зламига саг. Цу машена тлехьахьешаш лавгтача наха дийцача кьамаьла юкьера дешаш да ераш: «Дехьа оаглон тла, сехьа

оаглон тла вулаш, даггара из машен ловзаш, водар из машенех бизза болча боккхача новкьа ваьнна. Доккха хлама дар, цо цунца даъ ловзараш! Дала маърша чудоаладолда шо, яхаш, царна тлехьахьешаш лавгтар тхо, кьайлабаллаца.

То э г л а в о а л л а ш е , духъялиоаглаца машенах юстаръаккха венна, наъкъа оаглонца иллача боккхача кхерах кхеташ, машен килатлаювлаш йоккха авари хилар. Цал мара йоаца йишакхы хьа ца кхеташ длаьлар, лоалаш ваьлар, тлехьашка ягъла даъ-веший йо, дикка лозабаъ, йаьхъа ха йоаккхаш, дарбанче баьдар. Новкьа мел волача хана, цхьанне деча хьехарга ла ца дувлаш, цо ловзаяьча машено из доккха хатар чудера цар коа». Иштта дола зуламаш вайна дукха довз! Цхьа вола саг; новкьа шоай болх беш латтача ГИБДД болхлоша; сиха хлана лел, аьнна, соцавич; царна чуглерташ хул. Кхетаде дезар вай, сабар, сатем боацача моттиге, хьаькъал а доацилга! Хьаькъал да-кх сабаре хилар, ший санна шийна гонахьарча наха а уйла яр!

Мел дай, ноаной шоай са дуаш, новкьа булаш, саготдеш хул, машенаца араваьнна во чува гайча. Царга глайгла яйтарал халагла фу хургда... Хлаьта саг йоаглаца хана, замешта юкье нийслуш болча цхьабараша леладар-м дог датгил хлама да! Массене дла-хъа тувсаш, лелаш яр-кх из видео. Ше-ше котвала герташ, шоайла машена оаглонаш влешкадетташ, парххенчахъа уж йолаеш.

Цхьабараша лаьрххлал нах оттабу замешта юкье цу гулакха тлаьхъа, иштта хларазбаьнна кхестараш, таьазар даъ, совцабе.

Хлаьта цхьайолча моттиге, бокьонца хьаькъал дладаха, тувлбенна нах ба-хьогл ераш, аьнна, хеталуш; шоай безам бар кхестадеш, дла-юха кхоач. Сага кхетаргдий-хьогл, аьнна, уйла ца еш тувсаш герзи, ловзайоахаш машенаши йолаш, доккха ланз оттаду. Царна гаьнна юстарбулаш, длаулаш хул шоай гулакха новкьа арабаьннараш. Сога хьаттача, хлара коьна дас лакха тлаьхожам лоттабе безаш гулакх да из. Лаьрххлал нах хила беа, из оаглов лорабеш. Тха гаргарча наха саг йолаеш, иштта хьийзача цхьан машена чура, дошув мо вола зламига саг велар.

Шийна яха йоаглаца мискача кхалсага бехках из хилча санна, из баьхан долаш хиннад из, яхаш, цунца дов лавца кхийстар во длаваларо тлаенача саготтоно кегабаъ нах. Иштта дола хала хламаш дукха да вай вахаре, дувца, дагадаха эттача. Влалла а дицтургдоаца халахетар хул цу гулакхах дуккхача наха. Кьаьстга юрташкара бераш, никъ мелб даърже долхаш хул ишколера чу. Шаьбарашка-м глешлой наъкъаш дикка гаьна хул, юрташкара урамаш иштта шера доацаш моттигаш нийслу. Аллахла лорадолда вай дерригаш дагдаоаца зуламаш, хатараш! Во хлама баргноглар тохалехь хьахул, из тоаде сага барчча вахар а тоъаш хилац цкьаза.

Гуйран ха чоалхане я, сага унахцленонна

Батайнакъян Хьава

Хетаргахьа вайна юкье саг хургвац, ахка е блясти ца езаш. Длаьхача ланна сатувс вай блястенга, цун тлехьа доаглача аханга, бакьда гурахьа, озаденна лелаш хул вай, хлана аьлча цлаьхха тлайоаглаца шелало, доглаша хувцайойлит сага лалама хозленца ювзаенна уйлаш.

Дошо гуйре вай оале а, ахка дладодаш хиларо клезиг-дукха сагото йоссийт вай дегашка. Из кхетаде хала а дац, дерри-

га гулакхаш ахан замалахьа доахаргдолаш, хьешаш хул вай длаьхача ланна. Форда тла салолаш барий ха хлаьте а ма йий, ахан заманца ювзаенна. Из доацаш а, дукха нах гаьна дла-юха баха безам болаш хул кьаьстга аькки, цхьа бутт мара беце а, дика сало цар, ахан денош длаьхий хиларах, ара латташ яр дег парглата йола йайха ха хиларах. Вай мелла дувце а, шера йоагаш йола зама ший ханнахъа ена хьаот. Иштта ений вайна гуйре; беркате, ялтах йиза яле а; шийца лазараш дахьаш. Кьаьстга гуйрахьа со-

мадоал респираторни оала лазараш. Укх деношка тха кьамаьл хиннача республикан берий поликлиника лораша чоагла белгалдир ший ханнахъа пунчи оалача лазара духъала маьхий тохаш хилар лоархлеме долга, цул совгла, саг ше дла мел кхьачача кулгаш дулаш, цленонна баьханаш лорадеш, хила веза. Нагахъа санна хьайна уллув ваглаш вар клезиг-дукха могош воацаш волга хайча, цунна юстарвала, юхе хила ма хьажа, шикхо метр мукъагла йола юкь лорае. Дукха нах ба вай республике тахан а грип оалача ла-

зарах могош боацаш, тлаккха цар шоашта уллувбараш а цамогаш бу. Хьалхара цхьа клира мукъагла даллаца, наха юкье ара а ца волаш, цлагла хила веза. Дукхагла хронически оала лазараш дола нах ба хланз хьалхарча арглах цамогаш бараш, иштта деша даха ха йоацача берий урхалленашка, ишколашка, студенташга юкье уж даражаш доагла, - аьлар тхоца ше кьамаьл деш республикан берий поликлиника лора-педатра Элмарзанаькъан Азас.

Лораша яхачох, эггара чоагларла лазарах лорав-

ла веза ха я хланз латтар. Кхы башха шийла а йоацаш, бакьда йайха а йоацаш. Цунах лехавенна, байха гирс ца бувхаш, арвала хьашт дац. Кьаьстга дицдеш хила йиш йоацар да, йуйрийна малх хьеже а, делкъал тлехьагла доглаш делхаш хилар. Гурахъа е блястан юхье лавца шелал гаьнайлоал, сага деглацара дла ца кьаьсташ. Лоравалар дикагла да, цкьа хьаьхийттачул тлехьагла цу лазара дарба дечул. Цу тайпара хьехам бу вай лораша.

Сообщение секретаря Общественной палаты Российской Федерации о составе общественной наблюдательной комиссии и об изменениях в нем, произошедших за период с 01.01.2023 по 01.07.2023

В соответствии с Федеральным законом от 10.06.2008 № 76-ФЗ «Об общественном контроле за обеспечением прав человека в местах принудительного содержания и о содействии лицам, находящимся в местах принудительного содержания» (далее - Федеральный закон № 76-ФЗ) общественная наблюдательная комиссия Республики Ингушетия образована в правомочном составе (решение совета Общественной палаты Российской Федерации от

22.02.2023 № 222-С, состав в количестве 7 человек (Амерханов Башир Алиханович, Горчханов Анзор Исраилович, Мальсагова Ханифа Усмановна, Мартазанов Тимур Яхьяевич, Мирзоева Ламара Султановна, Цуров Аюп Хадрисович, Чапанов Алаудин Султанович), местонахождение: 386001, Республика Ингушетия, г. Магас, ул. Борова, д. 13); прекращены полномочия члена общественной наблюдательной комиссии Республики Ингушетия Цурова Аюпа Хадрисо-

вича (ч. 3 п. 1 ст. 14 Федерального закона № 76-ФЗ, с 16.03.2023); назначен членом общественной наблюдательной комиссии Республики Ингушетия Миссюра Андрей Васильевич (ч. 3 ст. 14 Федерального закона № 76-ФЗ, решение совета Общественной палаты Российской Федерации от 12.04.2023 № 236-С).

Секретарь Общественной палаты Российской Федерации Л.Ю. Михеева

ГалгӀайче дика кхоачашдеш латт, тишденна цӀенош дӀадахар

Султиганькъан Йоакъан

ГалгӀайче дика толамаш даьхад «Нах чубахара пайдана доаца цӀенош дӀадахара йола федеральни программа кхоачашьеш», - аьлар «Сердало» газетага мехка кулгалхочун зарбан болх лелабераша.

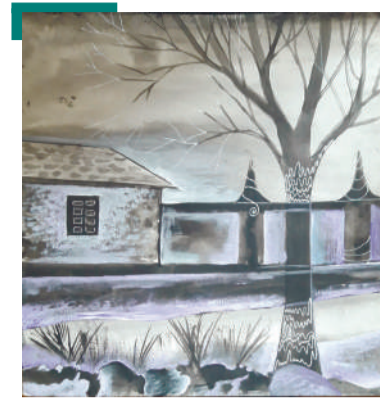
«ГалгӀайче 2023 шера «Ценче, шахьара хьалаш» яха къаман проект кхоачашьеш, вахара пайдана йоаца фусамаш дӀайоахаш, ялх цӀагӀара 24 саг кхыча фусамашка дӀачувахийтар. Из беррига болх, нахагара шоай доалахьа йола фусамаш хьайеш хиларца кхоачашьеш», - аьлар говзанчаша. «Къаман проекташ кхоачашьера эггара лоархӀамедар

да, йиллача хана из болх йистебакхар. Нагахьа санна цхьацадола бахьанаш юкъелийла хуле а, йилла ха тӀехьаяккха мегаш яц. Из да болх лертгӀа дӀахьош хилар, тӀаййца декхараш дика кхоачашдеш хилар», - аьлар ГалгӀай Республикан кулгалхочо Келаматанькъан Махьмуд-Ӏаблас, цу паччахьалкхен балха даькъ тӀарча декхарех, цун чаккхенах дувцаш. Цо белгалдир, цу проекта даьха толамаш, иштта тӀахьийхар кхыча даькъ тӀа, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара. Из декхар кхоачашдара, республиканна 13 миллион сом хьождаьд федеральни центр. Федеральни проекта керттера декхар кхоачашдаьд, ала йиш йолаш я ГалгӀайче. Карарча хана, вай

мохк тишгӀеннача фусамашка нах кердача фусамашка дӀачубига декхарийла йолча РФ субъекташта юкъе я. Цу наха баха сийрда, дика фу-

самаш хилийтара декхар да хьалхашка латтар. Берригача мехка гӀюлла из болх йистебаккха безаш ба карарча шера.

Дохк увтта ха енай вай мехка

Султиганькъан Йоакъан

Массахана санна, гуйран хьалхара бутт юкъе кхьаьчача; Гуйран, сайран дохк увтташ хаоттам хул. «Дохк оттар вай мехка цхьа ший тайпара хул даиман. Цхьайолча моттигашка, бокьонца латта морхаш Йеессача санна хул; хӀаьта цхьайолча юрташка, шахьарашка къаьга малх хул гуш. Мичча беса дале а, шелал гаьна яц, кастта хьаькхоачаргья яхилга да из», - белгалдир Наьсаре вахача Йовлой Мухьмада.

Цхьа ший тайпара, фальгашка дар санна хоза сурт хуле а, лоравала везаш ха я из. ГӀолохденна латтача дехко дика бӀаргадайтац наькъашкара хьал; цунга хьежжа, чӀоагӀа сабаре, лоралуш хила деза вай арадаьлча.

Бокъо йоацаш хьу тедар дехкаргда

Султиганькъан Йоакъан

Хьунашкара гаьнаш тедаргӀоацаш, тӀахьожам лоаттабу Ӏалама гӀулакхаш йолча министерствон болхлоша.

«Хьун боахам лорабе оттаяь тоаба я бӀаьстан шоллагӀа бетта денз, 75 наькъ тӀагӀолла го боахаш, хьунаш лораеш ба, лаьрххӀа цу гӀулакхаш оттабаь болхлош. Керда хьаким Хьулахой Саварбик хьатӀавеча денз, дика чӀоагӀадаьд из гӀулакх. Бокъо йоацаш, гаьнаш тедаш 27 моттиг гучаьккхар цар», - йоах тхогарча хоам. Хьун боахама зе даьча моттигех дараш, прокуратуре дӀачуденнад. Цу гӀулакхаш тӀахьожам бе безаш хиннар балхара мукьвалийтав, ший декхараш диза кхоачаш цадахар. Ӏаьдало ши гӀулакх хьадийлад цу

хӀаман тӀагӀолла. ТӀахьожам дӀахо кхы а чӀоагӀагӀа хургболаш ба. Хьунашта зе деш лелараш, гӀюд ца токхаш бу-

саргбац. Гонахьарча Ӏалама уйла е, лораде декхарийла да вай дерригаш. МоллагӀа хьуна зе деш воалла саг хоа-

велча, боккьал а, хье ца луш, укх номерах Ӏаьдалга хоам бе — 8(8734) 55-45-73.

Нувхашта лаьрхӀа керда бешкаш оттаяь МагӀалбике

ГӀазданькъан Ахьмад

Укх тӀехьарча деношка, 72 совгӀа нувхаш дӀакхувса бешкаш оттаяь МагӀалбике. Бахархошта юха а хьалхадӀоах; нувхаш дӀакхувса дола гӀулакх ший къоастам болаш леладе, яхаш.

«Шахьара администрацен болхлоша наьха дехараш

кхоачашдеш баь болх ба из. Цхьабола бахархой вӀалла раьза хилац, шоай цӀен юхе нувхаш дӀакхувса бешкаш оттаяйта, хӀаьта цхьабараша кхетаде доагӀагӀа боараме кхетаду из гӀулакх. Администраца арабаьнна, шоаш хьаькхар цар уж оттае еза моттигаш. Баркал ала лов, гонахьара Ӏалама сурт лорадеча наха!» - йоах тхога бенача хоам.

Наьсаре газ ийккха моттиг хилар

БӀарахой Муслим

Мужахой цӀи лелаеча ураме, каналал дехьа доаллача маьждиге, газ ийккха хатар хиннад. Даьла къахетамца, цӀи ца йоалаш, доккха зе ца хулаш, ца дохаш дисад маьждиг. Газ хьаахара бахьан токхаш латт болхлоша.

«Цу тайпара гӀулакх нийсделча, цох хинна зе меттаоттаде дезаргдолаш, болх дӀахьош латт, республикерча тайп-тайпарча балха моттигашца, - аьлар шахьара мэр волча Йовлой Урусхана, - из гӀулакх иштта ледара дитараш бехктокхаме озаргба, тӀехьа тӀаьоагӀагӀа хана шоай болх боагӀагӀа боараме хьабургболаш».

Даьла къахетамца, сага хӀама ца деш, дисад из гӀулакх.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84. Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Россохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало». Время подписания номера по графику в печать: 27 сентября 2023 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов. Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Кодам

ГалгӀай Республикан йозанхоша, чоаггӀа хала а хеташ, хоам бу 2023-ча шера тов бетта 23-ча дийнахьа, галгӀай къаманна боккха эшам хулаш, хӀама хиннилга. Дика лазар эзачул тӀехьагӀа, Даьла кхеле дӀавийрзар дуккхача наха возаш а везаш а вола поэт Пхылекшонгий Иабазбика Амир.

Деррига ший вахар галгӀай халкъанна хетадаь, саг вар Амир, наьха мотт ховш а нахаца де къамаьл долаш а вар из, галгӀай къаман визза воӀ а мехка бакъвола патриот а вар.

1938-ча шера тов бетта 2-ча дийнахьа, Пхылекшонгий Юрта ваьвар Амир. Тема халонаш а мехкахваккхара сагто а дукха лайна саг вар из, цхьабакъда, цаьккха а воха ца вохаш, чакхбаьккхар цо вахар никъ.

ГалгӀай халкъ юха цӀадийрзачул тӀехьагӀа, хьехархой институте деша аьттув баьлар цун, цул тӀехьагӀа ишколе берашта хьехаш болх бе а волавелар из. Цу хана «Сердало» газета оагӀонаш тӀа кепа тох цун хьалхарча стихотворенешта. ХӀаьга 1969-ча шера, арадол цун хьалхара «Тешам» цӀи йола книжка. Таккха тӀехьатӀехьа арадувл «Даьй ловца», «ЦхьоагӀо», «Вахар – са безам» яха галгӀай меттала язъьча стихай книжкаш а, «Са республика хозлуш я» яха эрсий меттала язъьча стихай книжка а.

Дукха лаьдала балхаш леладаьд цо, цхьабакъда кхоллама болх вӀалла юкъагӀа а битабаци лаьгӀа а балийтабац цо. Новкъосташа а из мел вовзачо а белгалдоахар, нахаца из Имерза хилар, тӀаийцача е тӀадиллача декхара из тешаме хилар, гулакха кийча хилар, харцонца къовсам лоаттабеш из хилар.

ГалгӀай мотт мел бахача хана, наха вицлургвац Пхылекшонгий Иабазбика Амир. Дала къахетам болба Амирах, ваха-вийрза моттиг Дала даькъала йойла цун.

Ноакастхой Хаваш,
ГалгӀай Республикан
йозанхой союза правлене
председатель

Г О Б Ъ Я В Л Е Н И Я

Утерянный аттестат серии 06 БВ №0001179, выданный СОШ №14 с. п. Альтиево в 2010 г. на имя Мальсагова Михаила Абукаровича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии А №6747646 об основном общем образовании, выданный в 1999 г. на имя Албагачиевой Зухры Махмудовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат, выданный СОШ №2 с.п. Экажево в 2009 г. на имя Альтемирова Гелани Баматгиреевича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №00624007873317 об основном общем образовании, выданный в 2021 г. на имя Амриева Абдурахмана Нурудиновича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №00624007873318 об основном общем образовании, выданный в 2021 г. на имя Амриева Абдурахима Нурудиновича, считать недействительным.

Вай спортсменаш дакъа лоцаш хургба, ММА Россе кубке

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгӀайчера спортсменаш яхьebarгба ММА оалача спортах дӀахьош йолча Россен Кубке, аьлар «Сердало»

газетага ГалгӀай Республикан спорта министерстве.

«Россе спорта мастер яха цӀи яккхара къовсалургба Кхоартой ИбрахӀим (56 кг),

Хамхой Адам (52,2 кг), Зейтанаькъан Апти (93 кг).

Спортсменаш Омск-Шахьаре дӀабахаб, уж накъабоахаш вар ГалгӀай Республикан физически

культуран, спорта министр гӀонча Мусаев Мухьмад, ГалгӀай Республикан вӀашагӀийнача латара федераце президент Шоанахой Ваха.

Спортаца белгалбаьннаб вай студенташ

Гаьгенаькъан Мартина

Республике дӀайихьача дзюдох йолча чемпионате белгалбаьлар, Наьсарерча тайптайпарча оагӀонех йолча про-

фессионални оалача колледжа студенташ. «Дикача оагӀорахьа шоаш хьахьекхар Албохчанаькъан Жабраила, Албохчанаькъан Заурбека. Хьалхара моттиг якккхар

Жабраила, Заурбек кхоалагӀча моттиге хилар.

ДӀахо уж дакъа лоцаш хургба, хьатӀабоагӀача бетта 21-ча дийнахьа Буро тӀа

дӀахьоргӀолча СКФО дзюдох йолча чемпионате»,- йоах тхогарча хоамо. Хьалхарча курсе дешаш бола студенташ ба уж, бокъонаш лораяра гулакх да цар шоашта хержар.

ДӀа-юха лелача ФАПашка гӀолла, чакхбовла йиш я бахархой

ГӀазданаькъан Ахьмад

МоллагӀча моттиге дӀайодаш йолча фельдшерско-акушерски пункташка чакхбаьлар МагӀалбика кхалера бахархой.

«Миччахьа юрта

дӀаболхаш, бахархошта гӀо деш ба вай дарбанчешкара лораш. Цу гулакха араянна лелаш я 16 мобильни ФАП. Цига дӀагӀабаха, шоай могашала хьал тахка, лазарашта духьала маьхий тохийта аьттув ба бахархой», - йоах тхогарча хоамо.

